

Teisteanais
Nàiseanta
EISIMPLEIR A-MHÀIN

S871/76/12

**Cruinn-eòlas
Cuisean Cruinneil agus Sgilean
Cruinn-eòlais**

Deit — Gun bhuinteanas

Ùine — 1 uair agus 50 mionaid

Total comharra — 60

ROINN 1 — CÙISEAN CRUINNEIL — 40 comharra

Feuch **DHÀ** ceistean.

ROINN 2 — CUISEAN CRUINNEIL AGUS SGILEAN CRUINN-EÒLAIS — 20 comharra

Feuch a 'cheist.

Thèid creideas a thoirt dhut airson mapaichean agus diagraman air a bheil ainmean iomchaidh.

Sgrìobh do fhreagairtean gu soilleir ann an leabhran nam freagairtean. Ann an leabhran nam freagairtean feumaidh tu àireamh na ceiste a tha thu a' freagairt a chomharrachadh gu soilleir.

Cleachd inc **gorm** no **dubh**.

Mus fàg thu seòmar nan deuchainnean, feumaidh tu leabhran nam freagairtean a thoirt don Fhreiceadan; mura dèan thu sin, dh'fhaodadh tu na comharran gu lèir airson a' phàipeir a chall.

* S 8 7 1 7 6 1 2 *

ROINN 1 — CÙISEAN CRUINNEIL — 40 comharra

Feuch DHÀ ceistean.

Ceist 1: Riaghladh Srath-aibhne

- (a) Nuair a bhios làrach ga thaghadh airson dam agus an amar-uisge a thig co-cheangailte ris:
- (i) **thoir cunntas** air na cùisean fiosaigeach air am feumar beachdachadh agus
  - (ii) **mìnich** carson a tha iad cudromach. 8
- (b) **Beachdaich** air na droch bhuidhean sòisio-eaconomaigeach agus fiosaigeach a tha an cois pròiseact riaghlaidh aibhne a sgrùd thu fhèin. 12

Ceist 2: Leasachadh agus slàinte

À 106 dùthchannan san robh sgaoileadh leantainneach de Mhailèiria ann an 2000, chaidh aig 57 dhiubh sin air lùghdachadh a thoirt air an àireamh dhaoine a thog Mailèiria le co-dhiù 75% ro 2015. Chaidh aig ochd dùthchannan deug air lùghdachadh a thoirt air an àireamh dhaoine air an robh mailèiria le 50-75%.

Buidheann Slàinte na Cruinne — Aithisg Mhailèiria na Cruinne 2015.

Airson galar co-cheangailte ri uisge a sgrùd thu:

- (a) **thoir cunntas** mionaideach air na ro-innleachdan a thathas a' cleachdadh gus dèiligeadh ris a' ghalar agus
- (b) **thoir beachd** air èifeachdas nan ro-innleachdan sin. 20

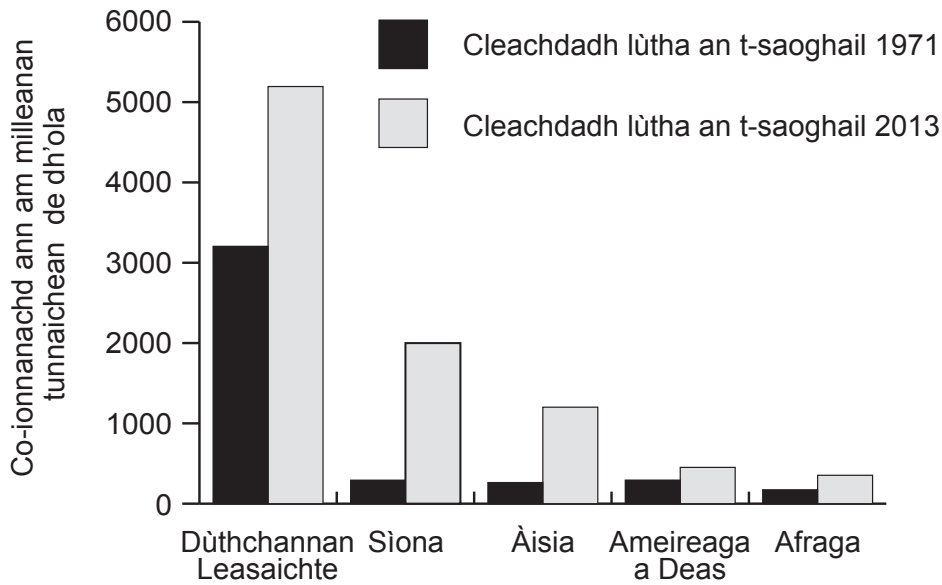
Ceist 3: Atharrachadh gnàth-shìde an t-saoghail

Tha buaidhean blàthachadh cruinne buailteach a bhith 'fior dhona agus gun fhuasgladh', a rèir aithisg oifigeil leis an UN.

Artaigil pàipeir-naidheachd

- (a) **Beachdaich** air cuid de na buaidhean a tha buailteach a bhith an cois atharrachadh gnàth-shìde. Bu chòir dhut taic a chumail ri do fhreagairt le eisimpleirean sònraichte. 12
- (b) Tha iomadh ro-innleachd air a bhith ann an dà chuid gus eimiseanan ghasaichean taigh-glainne a lùghdachadh agus rian a chumail air buaidhean atharrachadh gnàth-shìde.
  - (i) **Thoir cunntas** air ro-innleachdan a sgrùd thu agus
  - (ii) **thoir beachd** air an èifeachdas. 8

Diagram C4A: Cleachdadh lùtha an t-saoghail 1971 agus 2013

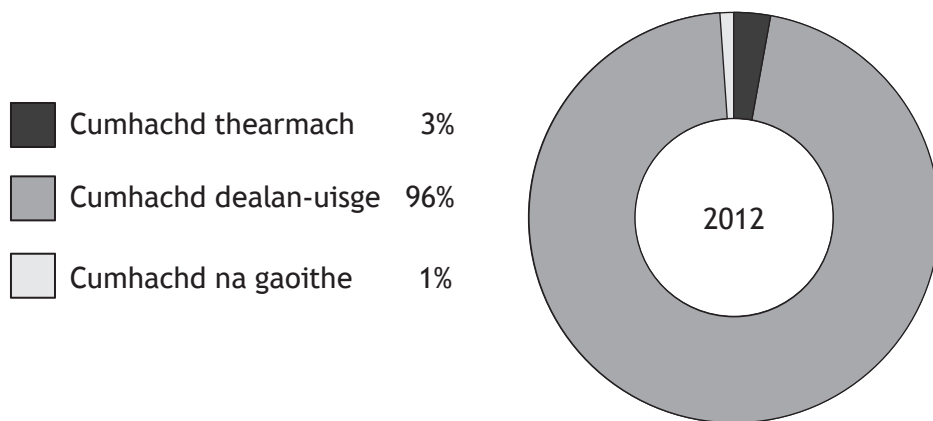

(a) Dèan Sgrùdadh air Diagram C4A.

- (i) Thoir cunntas air na h-atharraichean a tha gan sealltainn leis a’ ghraf agus
- (ii) thoir seachad adhbharan airson nan atharraichean sin air iarrtas lùtha.

10

Diagram C4B: Nirribhidh — tùs cruthachadh dealain 2012

(b) Thoir sùil air Diagram C4B.

Beachdaich air èifeachdas cumhachd dealain-uisge (HEP), no stòras sam bith eile de lùth ath-nuadhachail a sgrùd thu, ann a bhith a’ freagairt iarrtasan lùtha. Faodaidh tu iomradh a thoirt air aon dùthaich, no barrachd, nad fhreagairt.

10

ROINN 2 — CUISEAN CRUINNEIL AGUS SGILEAN CRUINN-EÒLAIS — 20 comharra
Feuch a 'cheist.

Ceist 5

Tha cead dealbhachaidh air a bhith ga thoirt seachad airson 300 dachaigh ùr deas air Highbridge, baile beag ann an sgìre Sedgemoor. Bidh bun-sgoil ùr a ghabhas 210 sgoilear an cois an leasachaidh, cho math ri goireasan cluiche air a' bhlàr a-muigh agus àitichean poblach. Bidh cothroman an cois an leasachaidh cuideachd airson slighean coiseachd ùra agus slighe rothair a-steach a Highbridge.

Dèan sgrùdadh air an earrainn à mapa Tomhas Riaghaltais sgìre Highbridge; Diagram C5A; Diagram C5B; Diagram ceist 5C; agus Diagram C5D mus freagair thu a' cheist seo.

A' cleachdadh fianais bhon earrainn mhapa OS agus fiosrachadh às na stòran eile:

- (a) **beachdaich** air freagarrachd na làraich, a tha ga sealltainn air Diagram C5A, airson an leasachadh taigheadais a thathas a' moladh **agus**
- (b) **thoir iomradh** air na buaidhean sòisealta, eaconomaigeach no àrainneachdail a dh'fhaodadh a bhith an cois an leasachaidh seo air an sgìre ionadail.

20

Diagram C5A: Moladh airson leasachadh taigheadais ùr ann an Highbridge, sgìre Sedgemoor

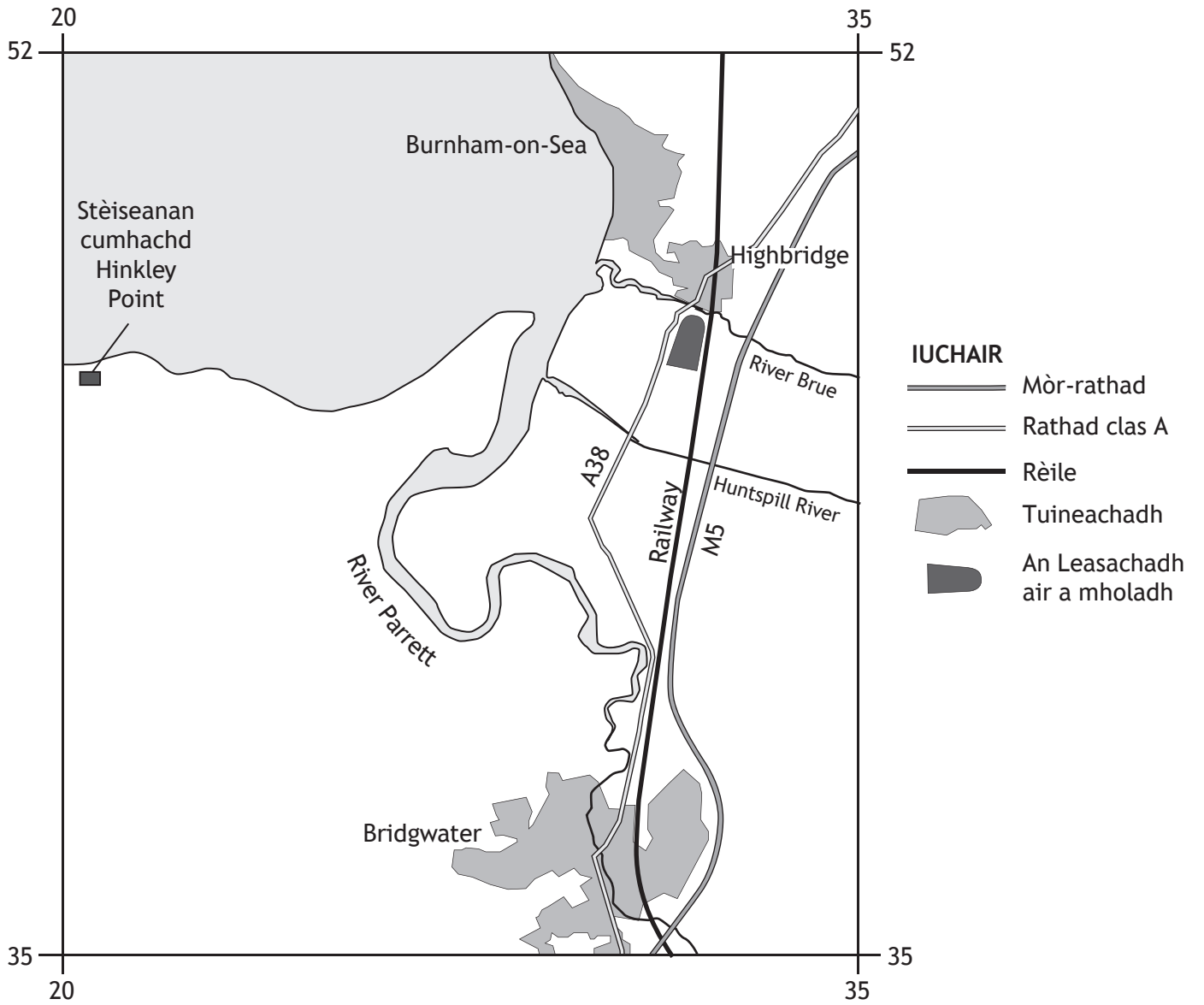

Diagram C5B: Suidheachadh Highbridge

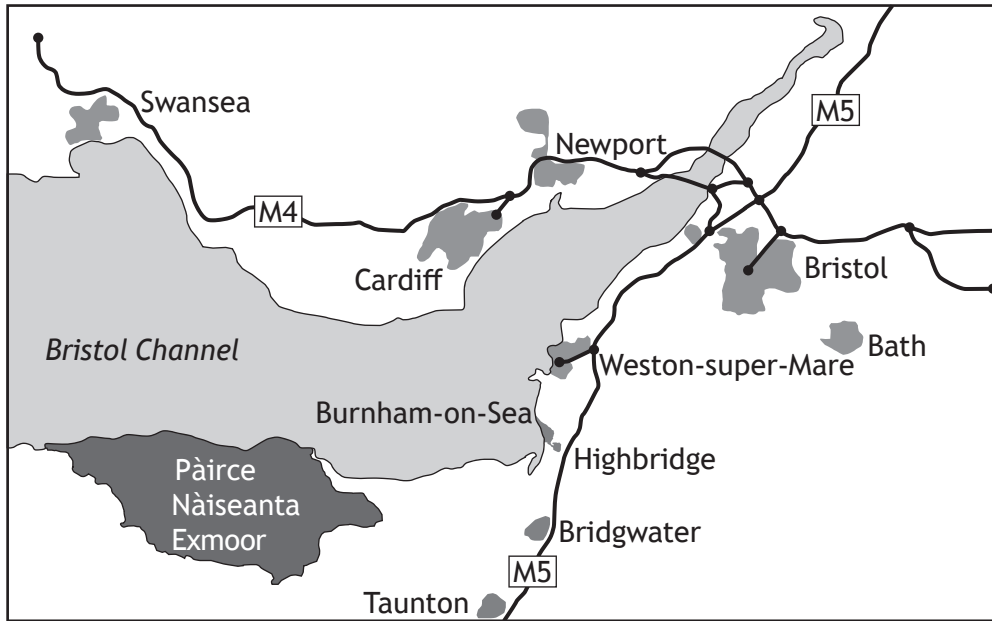

Diagram Q5C: Àireamh-sluaigh sgìre Sedgemoor

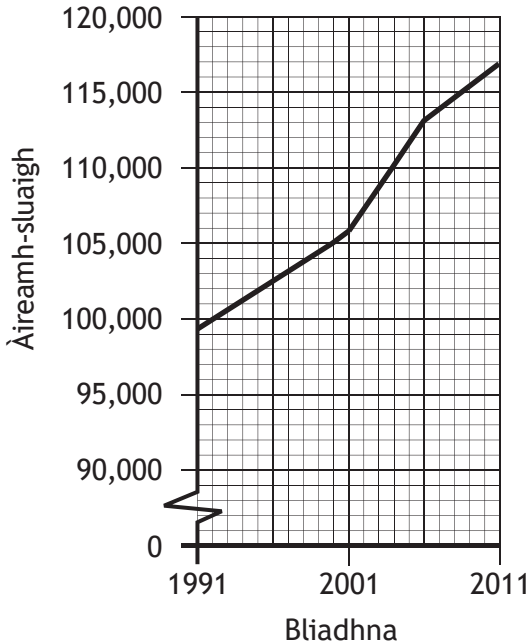

Diagram Q5D: Artaigil naidheachd às an Yeovil Express, Dàmhair 2015

[CRÌOCH A' PHAIPÈIR EISIMPLEIR]

Buidheachas airson dlighe-sgrìobhaidh

Roinn 1 Ceist 2 Às-earrann bho Aithisg Mailèiria na Cruinne, 2015, le Buidheann Slàinte na Cruinne, air atharrachadh le cead. www.who.int/malaria/publications/world-malaria-report-2015/report/en/. Ath-fhoillsichte le cead WHO.

Roinn 2 Diagram C5D Tha an t-iomradh air an Yeovil Express agus an artaigil air atharrachadh à www.yeovilexpress.co.uk/news/14744548.BREAKING_Hinkley_C_to_go_ahead_Government_confirms/.

Tha SQA air gach oidhirp a dhèanamh luchd-seilbh stuthan fo chòir dlighe-sgrìobhaidh a lorg agus cead iarraidh orra. Bidh sinn toilichte buidheachas sam bith a tha a dhìth a chur ann. Cuir fios gu question.papers@sqa.org.uk.